

Gočárova galerie překračuje řeku

14.2.2023 - | Krajský úřad Pardubického kraje

Tak trochu to mají na svědomí. Architekti Josef Pleskot, Ladislav Lábus a Petr Všetečka spolupracují s Pardubickým krajem na rozvoji národní kulturní památky Zámek Pardubice pravidelně od roku 2017. Když je na začátku pozval náměstek hejtmana Roman Línek na první odborné posouzení projektů na zámku, byl jejich hlavní závěr - uvolnit všechny historické prostory paláce a zpřístupnit je. Některé provozy a aktivity mohly přejít do areálu v Ohrazenicích, některé do hospodářských budov. Ale kam potom s galerií?

„Tenkrát byli celkem nově majiteli areálu Automatických mlýnů manželé Smetanovi. Nabídl jsem našim architektům, že jim domluvím v této ikonické Gočárově stavbě prohlídku. A právě tady padlo – no a proč tu galerii nedáte sem? Znělo to trochu jako science fiction a nabízely se desítky důvodů, proč to tak jednoduše nejde. Pak se ale sešlo několik příznivých okolností včetně možnosti čerpat evropské dotace na národní kulturní památky. Manželé Smetanovi návrh partnerství uvítali a souhlasili s odprodejem hlavní budovy. Od té doby se fikce začala díky úsilí mnoha a mnoha lidí zhmotňovat,“ popsal krátce nejednoduchou cestu Roman Línek.

Gočárova galerie tak letos přestěhuje své hlavní sídlo z levého břehu Chrudimky na pravý. Pomyslný Rubicon překročí i novým stylem prezentace umění, kterému napomůže právě prostředí budovy Automatických mlýnů. Podobu galerie pro 21. století vyprojektoval ateliér TRANSAT v čele s Petrem Všetečkou: „Přijali jsme monumentální hru horizontál a vertikál Gočárový stavby, ve které se snoubila architektonická kompozice s mlynářskou technologií. Podpořili jsme její vnitřní gradaci směrem vzhůru, což má dát galerii rozlet. Navrhli jsme šetrné technologie zabezpečení, vnitřního klimatu i osvětlení. Snažili jsme se neporušit pravdu materiálů, typickou pro industriální stavby i zrod české moderny. Snad bude dům silnou galerií, jako byl silným mlýnem.“ Na prohlídku budovy se veřejnost dostane od zahájení zkušebního provozu 23. června. To ještě sice nebudou nainstalovány klasické výstavy, ale galerie tu nabídne vlastní předstartovní program.

Fascinace prostorem i blízkostí řeky

Architekt Josef Pleskot se vrátil na „místo činu“ po pěti a půl letech a vzdal hold Petru Všetečkovi, investorovi i stavbařům: „Transformace industriální architektury do podoby občanské stavby není úplně jednoduchou záležitostí, i když se to tak může zdát. Jsme už z principu fascinováni velkými prostory, kterými disponuje industriální architektura. Někdy se sází na to, že už něco výjimečného v těch stavbách je a adoruje se to více než užitek pro současníka, který sem jde už za jiným účelem než přenášet pytle mouky. To se ale v tomto případě rozhodně nestalo. Je potřeba poděkovat, že se rekonstrukce povedla výborně. Panu Línkovi, celému zastupitelstvu, kraji, stavbařům a Petru Všetečkovi, že to s celým jeho týmem udělali citlivě, skvěle, úžasně.“

Podle architekta Pleskota by měl objekt co nejvíce využít splynutí s řekou: „Je to dům u cesty a u řeky. A domnívám se, že ta blízkost k řece by se měla v budoucnu ještě více potvrdit, zviditelnit a ukázat. Máte tady krásné nábřeží a kontakt s řekou by měl být co nejtěsnější.“

Místo které bude opět přinášet užitek – Automatické mlýny

V areálu celém se nyní k závěru chýlí i další stavby, které budou společně dotvářet novou městskou čtvrť s názvem Automatické mlýny. Do nich mohli architekti nahlédnout s Lukášem Smetanou, iniciátorem konverze celého brownfieldu a zakladatelem Nadace Automatické mlýny. Nejprve si prohlédli budoucí prostory Galerie města Pardubice s odpočinkovou terasou a schodištěm, které se

může tvořit amfiteátr pro kulturní akce, nahlédli do budoucích dílen a sálů nové vzdělávací instituce s názvem Sféra, které se tyčí nad původními sklady obilné mouky a seznámili se s budoucí expozicí v násypkách obilného sila, které patří k části architektury Josefa Gočára.

Architekti ocenili spolupráci kraje, města a Nadace Automatické mlýny, která podle nich přinese ohromný užitek nejen městu a regionu, ale i celé republice. „Je úžasné, že se tady koncentrovala taková energie tří různých architektů a několika investorů. Je dobře, že každá část mlýnů je svým využitím i pojetím jiná. Chráněné sbírky umění se budou dobře cítit v Gočárově galerii, zatímco přístup sila zanechal stavbu ve více surovém stavu a nabízí až takové squatterské využití,“ konstatoval Ladislav Lábus.

Obnovené mlýny vrací do hry zlatý trojúhelník města

„V roce 2017 vznikl při schůzce se třemi architekty nad mapou krajského města rychle načrtnutý urbanistický koncepční trojúhelník. Spojoval Pernštýnské náměstí, Zámek a Automatické mlýny. Začali jsme mu říkat zlatý trojúhelník Pardubic a jasně nám ukázal, že mlýnský areál může být důležitou součástí centra města, jedním ze zásadních bodů na hlavních pěších osách. Ten rychlý obrázek jsem si schoval a teď, když se tato vize už naplňuje, jsem si ho nechal od architektů podepsat na památku. Věřím, že správnost těchto předpokladů se po celkovém otevření potvrdí v praxi a lidé sem budou rádi chodit,“ řekl na závěr náměstek hejtmána Pardubického kraje Roman Línek.

AUTOMATICKÉ MLÝNY

Areál Automatických mlýnů aspiruje na novou kreativní Mekku východních Čech a jeho celkové otevření veřejnosti se plánuje na září 2023. Své sídlo tu najdou celkem čtyři instituce, z toho se jedná o dvě klíčové pro oblast výtvarného a vizuálního umění: Gočárova galerie (sbírkotvorná instituce Pardubického kraje) a Galerie města Pardubic (GAMPA). Ty doplní nové vzdělávací centrum a kreativní hub statutárního města Pardubice s názvem Sféra se specializací na neformální a celoživotní vzdělávání. Čtvrtou zdejší institucí je Nadace Automatické mlýny, která je iniciátorem konverze areálu Automatických mlýnů, ke které její zakladatelé, manželé Mariana a Lukáš Smetanovi, přizvali kraj a město.

<https://www.pardubickykraj.cz/aktuality/119291/gocarova-galerie-prekracuje-reku>